VIII. évfolyam. Arad, 1893. Márczius 1. Szerda. 49-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidéken postai szétküld:	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 frt
Fél évre	6 „	Fél évre	7. „
Negyed évre	3 „	Negyed évre	3.50
Egy hóra	1 „	Egy hóra	1.20

Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság", főut 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzekés a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések dija:

Hat h. petit sor egyszer	6 kr	Bélyegdij külön	30 kr
Minden következőnél	4	Nyiltér sora	15 „

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Az ellenzék logikája.

Budapest, február 28.

Nem lehetett másképen várni. minthogy az egy vagy más okból ellenzéki érzelmü, vagy ellenzékiséget tettető lapok azonnal az egyházi politikát s ezzel együtt a kabinetkérdést füzik a magyar miniszterelnök mostani rövid bécsi tartózkodásához. Ha tényleg ugy lenne a dolog, amint ezek a lapok mesélik, akkor Wekerlének azt az utasitást kellett volna kapnia az udvartól, hogy minden vasárnap, vagy legalább minden második vasárnap jelenjen meg a Hofburgban s tegyen hü jelentést arról, hogy a magyarországi »hangulat« nem tartja-e még az időt elérkezettnek arra, hogy a minisztérium, egyházpolitikai programmja miatt, felvesse a kabinetkérdést a koronánál, és ez a minisztérium elbocsátása által oldja meg azt.

Ez a fejtetőre állitott helyzet végre is érthető lett volna, — habár izléstelen is, — amig a farsang tartott, amely politikai téren is megenged egy többé-kevésbbé ártatlan tréfát; de azt még böjtben is folytatni, mégis csak oktalanság. Ily döreségeket legfölebb azokra a »számtalan hivőkre« lehet akasztani, akik a kis káplánok és nagy agitátorok tiltakozó névsorain parádéznak: már pedig azok a gyermekek és keresztvonás-csinálók, akik ama névsorokon irási és rajzolási müvészetüket megörökitik, tudvalevőleg nem olvasnak ujságokat.

Budapest fő- és székvárosban nem ejtenek senkit tőrbe a miniszterbuktatók eme szembekötösdi mesterségei, akik maguk különben még egy miniszteriumot sem buktattak meg: az értelmes polgárság tudja, mit tartson ezekről az álbölcsekről s hamis bölcseségükről. De egyszer egész komolysággal és teljes határozottsággal a vidéki közönséget is, melyet a türelmetlenség hivatatlan káplánjai előszeretettel s folytont zaklatnak, fel kellene világositani, hogy a korona a kabinet egyházpolitikájával szemben nemcsak ellenséges magatartást nem követ, hanem helyesli azt és annak érvényesitéséhez törvényhozási uton megadta a feltétlen hozzájárulását. Különösen a vidéki hirlapoknak jut itt az a valóban nemes és hazafias misszió, hogy terjeszszék a nép közt a valódi tényállást.

Az állami születési névjegyzékek behozatalához, melyek egyházi érdeket, dogmáról nem is szólva, nem érintenek, feltétlen hozzájárulását adta a korona. A vallásszabadság behozatala ellen kifogást tenni annál kevésbbé volt oka a koronának, minthogy az Ausztriában egy negyedszázad óta fennáll oly kiterjedésben, minőt Magyarországon senki sem kiván, nevezetesen azon szabadságig, mely szerint felekezetnélkülinek jelentheti ki magát valaki, ami már egyátalán minden vallás tagadását érinti. Ami végül a polgári házasságot illeti, a korona elvben hozzájárult; az illető törvényt, mely a korona elvi hozzájárulásának idejekor még legelső rudimentumaiban sem volt megszerkesztve, ha majd elkészül, a parlamentben leendő benyujtása előtt mindenesetre a korona elé is kell terjeszteni előleges jóváhagyás végett.

Ámde mi jogosit fel bárkit e világon ama feltevésre, hogy a Wekerle-kabinet, a nemcsak tehetséges, hanem egyszersmind jól megfontolt államférfiaknak ez az egyesülése, a polgári házasságnak olyan alakját fogja javaslatba hozni, melytől a koronának meg kell tagadnia hozzájárulását. Ha pedig a korona megadta hozzájárulását, ki oly merész, hogy katholikusabb akarjon lenni Magyarország apostoli királyánál, akinek számos erényei közt az isteni félelem és jámbor erkölcsök a legelőkelőbb helyet foglalják el? A katholikus klérusnak e reformot el kell türnie, amint Belgiumban, Franczia-, Olasz- és Spanyolországban eltüri, a nélkül, hogy ez az egyháznak, méltóságának, tekintélyének vagy csak hatalmának is ártott volna. Különösen nálunk Magyarországon a polgári esketés után is mindenki el fog menni a templomba, hogy megáldja az egyház az egész életre kötött frigyet, és igy az állam mindent megnyert, a klérus semmit sem vesztett, még az illetékeket sem, melyek a káplánagitátorok zöménél bizony a főszerepet játszák.

Megrendelt hazudozások.

— Állandó rovat. —

Arad, február 28.

Kipattant végre a bomba, hol gyártják a nemzetiszin párti megrendelt hazudozásokat, melyeket lapunk bőséges mennyiségben szokott gombostüre szurdalni. Kipattant és az eredmény szóról-szóra a mi sejtelmünknek ad igazat. A szenzációs bécsi levelekben ugyanis ráismernek Szemere Attilla stylusára. E szerint csakugyan hazai gyárból kerülnek ki a bécsi és frankfurti koholmányok, melyeket aztán nagy kedvteléssel vesznek át az ellenzéki lapok. Nos tehát, nem voltak a nemzeti párt által megrendelt hazudozások ezek a szenzációs bécsi és frankfurti kacsák?

Ugy látszik, egész kis sajtó-irodát rendezett be erre a czélra a nemzeti párt. De nem fog vele sokra menni, mert a komolyabb bécsi lapok többé nem a gyártott válsághireket kisérik figyelemmel, hanem az költi fel érdeklődésüket, hogy mily impozáns módon nyilatkoznak az ország törvényhatóságai a kormány egyházpolitikai programmja mellett.

Az ország valódi közhangulatának e megnyilatkozása figyelmet keltett a legilletékesebb helyeken is, a politikai helyzet általában kedvezőbbre fordult, s rövid időn jó hireket várhatunk.

A kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat épp ugy napirendre fog kerülni, ha a sor rájön, mint a többi reformjavaslatok s elejtésére, vagy csak elhalasztására sem gondol senki. E tekintetben a kormány és az azt támogató szabadelvüpárt zöme között nincsen véleményeltérés. A szabadelvüpárt összetartása ez idő szerint is kifogástalan.

Hogy pedig a frankfurti lapot csakugyan az Apponyista pártiroda látta el sürgős megrendelésével, arra is van egy jó argumentumunk. A „Frankfurter Z." ugyanis azt irta, hogy Tisza Lajos grófot, a király személye körüli minisztert nem hivják meg az udvarhoz, hanem az — államtitkárját, tehát ebből is kilátszik, hogy Tisza gróf az udvarnál nem kedvelt személyiség. Ezt a kacsát a frankfurti lap előtt már közzétette egyik magyar nemzeti párti ujság s utána nagy diadallal reprodukálták a többiek is. Időközben aztán kisült, hogy Tisza Lajos grófnak — nincs is államtitkárja. Tableaux!

A t. Házból.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, február 28.

Nagyon unalmasak a t. Ház ülései.

A sokat fölpanaszolt földmivelési érdekek elannyira általánosak, hogy a derék honatyákat egészen elnyomja ez érdekek iránt a buzgóság. Itt az egyik, ott a másik, ebben a sarokban ismét más, de többé-kevésbbé valamennyien — szundikálnak. Fura dolog, de — való.

Még hála Andreánszky fürge fotográfkészülékének, amely egyiknek ma, a másiknak holnap, de az érdeklődését rendre valamennyinek élesztgeti, ébresztgeti. T. i. Andreánszkynak az a legujabb erénye, hogy azokat fotografálja le, akik valamelyes közönyösséget táplálnak a dolgok folyása iránt.

Eddig a „munkapárt"-ot szekirozta. Kikereste azokat az alkalmas pillanatokat, amelyek a földmivelési tárcza alatt kinálkoztak a leggyakrabban, midőn a legtöbb jobboldali volt a — folyóson s a jobboldali padokat akkor fotografálta le. Valami tiz ilyen képe van. Most kézközön forog mind a tiz, s mind a tiz ezzel a feliratal: A munkapárt!

Ami, érzi, hogy egyoldalu volt a szekaturával. Ugyanezt elkövethetné egyetlen ülés alatt és tizszer a saját pártjával is. Ezt akarta helyre hozni s most a szélbali buzgólkodásra szegezi sürüen fotograf-készülékét.

Ma Atzél Péteren volt a sor.

Jó Baky István perorált hosszasan, altató egyhangusággal. Mi különös benne, ha hallgatói között Atzél Pétert is annyira meghatotta, hogy — elszenderült. Halló csövét, melynek a révén ismerik őt már a karzat látogatói is, lassan kiejtette a kezéből, még óvatosabban hátra támaszkodott és dicséretes, szinte észrevétlen átmenettel átszenderült a szundikálás csöndes és gondtalan birodalmába.

— Hopp! — pattant fel Andreánszky. — Ez az a pillanat.

Fogta a készüléket s nem félve attól, hogy Atzél meghallja, egészen közeiből a lehető legtermészetesebb hüségben örökitette meg az — alvó Atzélt.

Atzélt nem hozta zavarba ez a merénylet, hanem egészen nyugodtan folytatta csöndes müködését, miglen a Ház meg nem riadt Dániel Ernő előadó harczias zárbeszédétől.

És — fájdalom, — ilyen az érdeklődés átalában véve a fontos mezőgazdaság érdekei iránt. Aztán mégis azt panaszolják, hogy a kormányban nincs meg az érdeklődés.

Most a legnagyobb feszültséggel várják Andreánszky ujabb kiadását. És Andreánszky mesterségesen csigázza a feszültséget, amidőn hirdeti, hogy az uj series tul fog tenni „A munkapárt"-i — kollekczión. Tekintettel arra, hogy az egyesek már számosan vannak, s mindannyi a legfrappansabb pózban, igaza lehet Andreánszkynak.

Majd meglátjuk!

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tudósitása. —

— február 28.

Kezdete d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Schóber Ernő, Josipovich Géza, Horváth Adám.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Bethlen András gr., Josipovich Imre.

Felolvasták és hitelesitették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a beérkezett kérvényeket. — Kiadják az illető bizottságoknak.

Jelenti, hogy Busbach Péter az árvizveszélyre vonatkozólag sürgős interpellácziót jelentett be. — Az interpelláczió az ülés végére marad.

Következett

a földmivelési tárcza

költségvetésének tárgyalása.

Hortoványi József nem tartja szükségesnek azt a 40 milliót, amelyet Szmialovszky Valér kért a mezőgazdaság föllendülésére, mert szóló tudja a módját annak, hogy az állam minden megterheltetése nélkül segithetünk bajunkon. A kis gazdák valóságos kinai fallal vannak körülvéve s a mig itt a fővárosban a tőke kamatja minél inkább leszáll, addig a kisgazda 8—10 százalékon alul nem igen juthat kölcsönhöz. Ezt a kinai falat törje át a kormány, állitván itt a fővárosban egy bankot, amely fiókokat nyitna a megyékben s a kisgazdák igényeit kielégiti. Igy kiveszik a kisgazdákat az uzsorások kezeiből s azok szintén boldogulhatnak. A drága hitelen kivül nagy baja még a gazdáknak az, hogy a gabnavásárló üzérek valósággal mesterséges uton lenyomják a gabonaárakat. Ezen a veszedelmes állapoton legjobban a megyei, vagy járási raktár szövetkezetekkel lehetne segiteni. Végül határozati javaslatot nyujt be, amelynek értelmében utasitandó volna a kormány a kisbirtokosok mezőgazdasági és hitelszövetkezetének egyöntetü szervezése tárgyában törvényjavaslatot benyujtani.

Baky István főképen a vizszabályozásra hivja fel a kormány, elsősorban pedig a földmivelésügyi miniszter figyelmét. Az árviz most is fenyeget és már-már pusztit is és ez a veszedelem készületlenül találja a pusztitott vidékeket. Ahoz, hogy ő a költségvetést valaha megszavazza, első feltétel, hogy a vizszabályozás kérdését a költségvetés a lehető legnagyobb mértékben megoldásra segitse. A Duna- és a Tiszamente évről-évre ki van téve a pusztulásnak és mi ezt tétlenül, könnyelmüen nézzük. Ismételten fölhivja erre a miniszter figyelmét. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Kun Miklós mezőgazdasági bajaink egyik legnagyobb okául azt látja, hogy a gazdasági érdekek szempontjából az ifjuság lehetőleg alapos gazdasági oktatásban nem részesül. Ez pedig felette kárhozatos körülmény, annyival is inkább, mert ezen nagyon könnyen lehetne segiteni, egyrészt ha a meglevő iskolákban legalább elemeit a gazdaságnak ismertetnők, tanitanók és ehhez képest mentől több szaktanitót alkalmaznánk, másrészt ha megfelelő felső tanintézetet állitanánk. Gazdasági bolonyulásunk másik, felette fontos feltétele, hogy a közös vámterület eszméjével nem nagyon összeférő azon állapot megszüntetése, hogy Ausztriában a magyar gabonát megvámolják. Ami a beadott határozati javaslatot illeti, a Szemere Hubáét a legnagyobb készséggel teszi magáévá. Hasonlóképen pártolja Lits Gyula határozati javaslatát is, amelyet méltányosnak és igazságosnak tart. Fejérváry okoskodása nem igen áll meg s az a véleménye, hogy csak az ő jóakaratán mulik, ha Fejérváry akarja, Lits jogos óhajtása teljesül. Egyébként pedig kijelenti, hogy amig vámterületünk nem önálló s amig önálló bankunk nincs, addig gazdasági bajaink orvosolva nem lesznek. Ehez képest a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés balfelől.)

Herich Károly multkor mondott beszédét azzal egészíti ki, hogy hatalmas kulturpolitikát követel Horvátország számára is. Természetesen Horvátországnak már érdeke, hogy mentől hatalmasabb legyen Magyarország gazdasági politikája, mert akkor ezzel arányban emelkedik Horvátország gazdasági jóléte is. Kivánatos, hogy Magyarország mentől nagyobb mérvben nemzetközi politikát kövessen, mert gazdasági érdekeit annál jobban érvényesitheti, szükséges, hogy a nép mentől inkább föl legyen világositva a földmivelési érdekekről és tenni valókról s ehezképest népszerü szakirodalmat kellene teremteni. A fő, hogy mindenki tegye meg kötelességét s ne várjunk mindent a kormánytól, akkor boldogulni fognak. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobbfelől.)

Molnár Józsiás állapotaink rákfenéjét abban konzultálja, hogy a közös vámterület megöli a mi fejlődésünket. Egész határozottan meri azonban állitani azt is, hogy a vámszerződések és vámháboruk egyaránt kárunkra vannak. Ott van a romániai vámháboru, amelynek daczára Szerbián át ép ugy kapjuk ma is a romániai gabonát és marhát, mint annak előtte. A maga és elvtársai nevében határozati javaslatot terjeszt be, melynek értelmében a földmivelési miniszter utasitva volna a romániai gabona vámmentes behozatala ellen a szükséges gyorsintézkedések megtételére. (Helyeslés balfelől.)

A vitát bezárták.

Dániel Ernő előadó átalánosságban foglalkozik a lefolyt vitával, melynek egyes kiemelkedőbb momentumaihoz szól. Behatóan foglalkozik a kivándorlással s konstatálhatja, hogy a kivándorlás ott a legnagyobb, a hol nagy a czivilizáczió. Németországból évenként 120,000 ember vándorol ki. Ha a kivándorlás csekélysége volna egy ország boldogságának a mérczéje, ugy Oroszország és Törökország volnának a legboldogabbak. Szól a határidő-üzletről. Konstatálhatja, hogy a gabona árát a kereslet és kinálat mértéke szabályozza s azt semmiféle tőzsde-ügylettel befolyásolni nem lehet. Védelmébe veszi a malomipart, mely egyik legnagyobb fogyasztója gabnánknak. Áttérve magára a költségvetésre, azt állitja, hogy a budget a kö gazdaság valamennyi ágát kellően honorálja s nincs ország, a mely mezőgazdaságára annyit forditson, mint mi. A beterjesztett határozati javaslatok közül csak Szemere határozati javaslatához járul, a mely szerint külön tizenötös bizottság szerveztessék, a közgazdasági érdekek istápolására. A költségvetést elfogadásra ajánlja. (Helyeslés jobbról.)

Bethlen András gr. miniszter köszönettel adózik ama elismerő nyilatkozatokért, a melyekkel a vitában személyét illették. Elve a miniszternek, hogy helyes agrár politikát kell inaugurálnunk. Igen becses eszmét, sok tanácsot kapott a miniszter a ház minden oldaláról s a mint eddig, ugy ezután is elfogadja a helyes eszméket. A kendertermelés érdekében már intézkedett a miniszter, s termelő hely létesitését tervezi Komárom környékén. Teljesen egyetért a miniszter avval, hogy a gazdasági szakoktatást egy felsőbb iskolával kell betetőzni s igérheti a miniszter, hogy meg lesz. Ugyancsak Reitternek válaszolva, a Rába szabályozása ügyében utalhat arra, hogy a szabályozásra szánt költségek tullépése a szabályozás érdekében történt. A beterjesztett határozati javaslatokra nézve röviden kifejti, hogy ámbátor Lits Gyula határozati javaslata ellen elvi kifogása nincs, de mert az sietős intézkedést kiván, mellőzni kéri. Bernáth határozati javaslata nagyon terhelné, nem fogadja el, de hozzájárul Szemere határozati javaslatához. Hortoványi és Molnár Józsiás határozati javaslataira, minthogy azok inkább a pénzügyi ressortot érintik, a pénzügyminiszter fog válaszolni. A költségvetést elfogadásra ajánlja. (Zajos helyeslés.)

Reitter János félreértett szavait igazitja helyre.

Wekerle Sándor miniszterelnök a mezőgazdasági hitel kérdését fejtegeti. Panaszkodtak a hitel drágaságáról; de a hitelviszonyok az utóbbi időben megváltoztak. A jelzáloghitel teljesen olcsó. Ha azt nézzük, hogy menynyi jelzáloghitelt adtak a földbirtokra azelőtt

TÁRCZA.

— Márczius 1. —

Szinész-temetés.

— Levél Szegedről. —

— február 27.

Szomoru sorsa van az embernek. Él, hogy meghaljon, s meghal, hogy még holta után se legyen örök nyugodalma. Hiába, ilyen a szinészvér. A vándorlás, a nyughatatlanság a prücskök melancholikus birodalmába is velük megy, az élet könnyelmübb fele még ott is él bennük, a vágy ama hely után — hol babérainak legjobbjait szerezte meg magának — még ott lenn is az sugja nekik: eredj! És ők mennek.

Aradi Gerő, a legnemesebb magyar szinigazgatók egyike — mint tudjuk — még tavaly meghalt Marillavölgyön, s innen temették el a katholikus ritus szerint Oraviczán. De nem itt vágyott ő megpihenni. Az Alföld egyik legmagyarabb városának tornya hivóan integetett feléje, s ő ment torony iránt — Szegedre, egy oly fészekbe, hol a magyar szinészetnek még manapság is óriási küzdelmek árán kell magát fenntartania. Jött, látott és — a többit elhallgatom. S a jó öreg ur annak daczára is itt vágyott megpihenni, igaz, magyar földben. Hétfőn aztán teljesedésbe ment utolsó kivánsága is.

*

Jóleső zakatolással robogott be a vonat az osztrák-magyar pályaházba, s mintha tudta volna, mit hoz, méltóságos szusszanással állott meg.

Mig ez történt, a perronon nagy számu közönség gyült össze, közte a szegedi szintársulat, mint erkölcsi egész, Somogyi Károly szinigazgató vezetése alatt, az aradi szintársulat küldöttsége, Pethes Imre, Hajdu István titkár, Gergely József és Sz. Németh József tagokból. A gyászoló család részéről megjelentek: az elhunytnak fia, Aradi Géza, veje Egry Béla és neje Tzútz Emilia, Tzútz Frigyes, apósa Bainville Frigyes, s a sajtó képviselői.

Leemelték a hármas érczkoporsóba zárt halottat a waggonból, s nyomban feltették a már várakozó hatlovas gyászkocsira, melyen szebbnél-szebb koszoruk voltak elhelyezve, a következő feliratokkal: A jó barátnak — Bács Károly és neje. Oda lenn már nem fáj semmi! — felejthetetlen barátjának — Somogyi Károly és neje. Felejthetlen apa és nagyapának — Béla, Mili, és unokái. Szeretett atyjának — Géza.

A menet hosszu sorban indult meg. A gyászkocsi mellett a jó öreg urnak egykori kedvencz szinészei vitték a fáklyát, kik ennél még aligha teljesitettek szomorubb kötelességet. Az utczák járdái tömve voltak a résztvevők nagy seregével, a gyászoló család fogatát pedig beláthatlan hosszu kocsisor követte.

A menet megállt a muzsák csarnoka, a sziuház előtt, hol a katholikus pap vonakodása folytán Berecz Sándor református lelkész mondott megható imát a megboldogult hamvai fölött, melynek végeztével a szinházi kar „Mért oly borus" czimmel gyönyörü gyászdalt énekelt el, mit Pethes Imre aradi küldöttségi tag rövid beszéde követett. Pethes szintársulata nevében egy koszorut helyezett a koporsóra a következő felirattal: — Felejthetetlen igazgatójának az aradi szintársulat — s a szomoru funkcziót e szavakkal kisérte, mit saját gyorsirónk feljegyzése szerint adunk:

Ime elzarándokoltunk koporsódhoz, hogy utolsó istenhozzádot mondjunk neked. Gyászba borult halálod felett a magyar szinészet, és annak minden tagja érzi a veszteséget, de senkit sem ért olyan csapás, mint épen minket, kik végső éveidben veled voltunk, akik benned nemcsak igazgatót, de szerető atyát vesztettünk el. Ha van kapocs, mely össze tart bennünket saját kormányzatod nélkül is,

s mennyit adnak ma, ugy meg látjuk, hogy a különbség legalább is husz százalék javulást mutat. Ez a része a jelzáloghitelnek teljesen elfogadható, de megoldandó a másik része, mely a takarékpénztárak kezében van. Mert az itt nyujtott kölcsönt nem a törvényes kamatok, hanem az irásdijak s más dijak teszik elviselhetlenné. A személyes hitel szabályozása tekintetében törvényjavaslatot fog a ház elé terjeszteni s erre vonatkozólag, talán már a jövő héten, szaktanácskozást fog összehivni. De nem akarja azt, hogy a hitelszövetkezetek az állam gyámkodása alatt alakuljanak állami segélylyel, hanem hogy önerejükből keletkezzenek s csak ha nagy akadálya van ebbeli törekvéseiknek, támogatja a kormány. A miniszterelnök nem fogadhatja el Hortoványi határozati javaslatát, mert nemcsak a kisbirtokosoknak akar hitelszövetkezetet létesiteni, hanem ki akarja terjeszteni a hitelszövetkezést a gazdaság és az ipar minden ágára. (Helyeslés.) Molnár Józsiás határozati javaslatára térve, azt nem fogadhatja el, mert a fennálló viszonyok között a kormány anélkül is meghoz mindent érdekeink megóvására. (Helyeslés jobbfelöl.)

Az ülés végéről távirati rovatunkban adunk tudositást.

Városi közügyek.

Sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1893. évi márczius hó 8-ik napján délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyülésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. A polgármester jelentése f. évi február haváról.

2. Inditvány a magyar kormánynak a kötelező polgári házasság, a vallásszabadság és polgári anyakönyvvezetés behozatalára irányuló programmjának helyeslése, pártolása tárgyában hozandó határozat és felirat iránt.

3. Arad sz. kir. város iskolaszékének jelentése az iskolaszéki elnök és másodelnök megválasztásáról.

4. A nagymélt. belügyminiszterium intézvénye, melyivel a már meglevő s ezután engedélyezendő faüzletek szabályozása tárgyában módositott szabályrendeleteket jóváhagyja.

5. Arad sz. k. város törzsvagyonát képező és a Gáj külvárosban fekvő 962 □-ölnyi területü üres beltelek eladása iránt tartott árlejtés eredménye felett hozandó határozat.

6. A tanáss jelentése a városi gyámpénztár 1892. évi zárszámadása tárgyában.

7. A polgármester jelentése a városi iskolák részére 1893. évre inditványozott állami segély felvételéről.

8. A tanács jelentése a városnál betétként őrzött és a város által kezelt alapokban volt 5 százalékos magyar papirjáradék kötvényeknek konvertálása tárgyában.

9. U. az a f. évi január hónapban elő és leirt állami adókra eső községi adóknak elő- és leirása iránt.

10. U. az Hendrey Pálné, Rudkovszky Ferencz és Brunhuber Kálmán által emelt uj épületek községi adómentességének engedélyezése iránt.

Aradon. 1893. február 28-án.

Kiadta:
Institóris Kálmán,
főjegyző.

---

bizonynyal emléked az. Hogy mit tesz ugy élni és ugy lelkesedni a magyar müvészetért, mint te, a lélek minden gondolatát annak áldozni e tövises pálya ezerféle megpróbáltatásai közepette, a harmincz évi munkásságot felölelni, elmondja helyettem e néma babér koszoru. Porhüvelyed elfáradt és pihenni tért drága feleségéhez. E koszoru itt, melyed koporsódhoz hoztunk, elhervadhat, de szeretetünk soha; ebből meritünk mi lelkesedést, buzgalmat küzdelmeinkhez; Aradi Gerő meghalt, de szelleme közöttünk örökké élni fog! Isten veled! Legyen neked a föld olyan könnyü, mint a milyen nehéz nekünk a tudat, hogy elvesztettünk. Áldás emlékedre!

Innen a menet megindult, s a Széchenyi-tér, Kárász-utcza, Dugonits-tér is Kálvária-utczán át a beltemetőbe vonult. Itt a nyilt sirgödörnél Péchy Kálmán tartott beszédet egykori direktora felett s egy koszorut dobott a megboldogult sirjába e felirattal: Aradi Gerőnek — a szegedi szintársulat.

Ezzel véget ért a funkczió, s a szomoru eseményről nem beszélt más, csak a sziv, meg az a pár szál virág s levél, mit a jó öreg ur sirjáról elvitt kiki örök emlékül . . .

H. L.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 763.7 mm., délután 2 órakor 761.9 mm. **Hőmérsék:** reghel 7 órakor C° + 5.5, délután 2 órakor C° + 14.7. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor DK. 5, délután 2 órakor DK. 4. **Felhőzet:** reggel derült, délután derült. **Csapadék az utóbbi 24 órában:** 0 miliméter.

Vizjelzés.

1893. évi február hó 28-án reggel 8 órakor észlelt hőmérsék, időjárás, marosi vizállás és jégvastagság.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás	Jégvastagság
			czentiméterekben	
Branyicska .	+ 3°	derült	+ 130	—
Soborsin . . .	0			—
Radna	0		+ 154	—
Arad	+ 6°	derült	+ 32	—
Makó	+ 6°	derült	+ 368	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Makón tegnap délután $4^1/_2$ órakor a jég zajlani kezdett, de éjjel ismét megtorlódott.
Arad, 1893. február 28.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Aradmegye rendkivüli közgyülése.

— Február 28. —

Aradmegye törvényhatósági bizottsága néhány határidőhöz kötött és sürgös természetü ügy elintézése tárgyában tegnap délelőtt 10 órakor rendkivüli ülést tartott, melyen Fábián László főispán elnöklete alatt jelen voltak Szathmáry Gyula alispán, Dálnoky Nagy Lajos főjegyző, Issekutz Károly dr főorvos, Ortutay Gyula főszolgabiró, Vannay János árvaszéki elnök, Jonesku Lázár tiszti főügyész, Bohus István, Ormos Péter, Friebeisz Miklós, Kinczig János, Bánhidy Albert br., Temesváry Jakab, Dániel László, Vásárhelyi Géza, Ottlik Géza, Lőcs Rezső, Kralitz Gyula, Molnár Lajos, Büky József, Kosztolányi Imre, Baross Ferencz dr, Svéger Lajos, Orody Nándor, Barbu Eufrén, ifj. Reicher Károly, Kultsár István stb. bizottsági tagok, Lengyel Sándor dr aljegyző és Sorbán János főispán titkár.

Elnök a közgyülést megnyitván, a honvédelmi miniszter rendeletéhez képest megalakultak a lóavato bizottságok és pedig a következőleg:

I. Pécskaijárás: elnök Vásárhelyi Béla; tagok Vásárhelyi Géza, Becsey Hugó, ifj. Issekutz István és Kövér Márton; állatorvos Urbán Gusztáv; állitási hely Arad, Ovártér.

II. Aradi és világosijárás: elnök Bohus István; tagok Ortutay Gyula, Friebeisz Miklós, Purgly János és Valerián József; állatorvos Pápay Ödön; állitási hely Arad, Nagyvásártér.

III. Borosjenői és ternovaijárás: elnök Barkassy Kálmán; tagok Königsegg Fidél gr., Fejér György és Schandera Mór; állatorvos Skopecz Gyula; állitási hely Borosjenő.

IV. Kisjenőijárás: elnök Vásárhelyi László; tagok Kralitz Gyula és Török Béla; állatorvos Révész György; állitási hely Kisjenő.

V. Elekijárás: elnök Vásárhelyi László; tagok ifj. Sternthál Adolf, Wittmann János és Takácsy Sándor dr; állatorvos Révész György; állitási hely Elek.

VI. Radnaijárás: elnök Konopi Kálmán, tagok Zareczki Tivadar, Seidner Bernát és Kulász Antal; állatorvos Nagy Dániel; állitási hely Berzova.

VII. Borossebesi és nagyhalmágyi járások: elnök Barkassy Kálmán, tagok Institóris Gyula, Rázel István és Török József; állatorvos Skopecz Gyula; állitási hely Borossebes.

Ezután beválasztotta a közgyülés az adófelszólamlási bizottságba rendes tagokul Dániel Gergely (adó), Török József (bánya), póttagokul pedig Ormos Péter (adó) és Rázel István (bánya) megyebizottsági tagokat.

Az aradmegyei községek folyó évi költségelőirányzatai jóváhagyattak.

Papp Sándor lelkész felebbezése folytán Berzova község képviselőtestületének azon határozata, melylyel a törvénybirói állást megszüntette, megsemmisittetett.

Gyorok község képviselőtestületének megengedtetett, hogy esedékes tartozásának fedezésére az aradi polgári takarékpénztártól amortizáczios kölcsönt vehessen fel.

Pópa György felebbezésének elutasitásával a magyarádi biróválasztás jóváhagyatott.

Liffa János és társai megfelebbezték Szemlak község képviselőtestületének a regale házilagos kezelése tárgyában hozott határozatát. A közgyülés a felebbezés elutasitásával a házilagos kezelés kimondását jóváhagyta.

Végül olvatatott és hitelesittetett a rendkivüli közgyülés jegyzőkönyve, mire elnöklő főispán a közgyülést berekesztette.

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Márczius 1. —

Változó felhózet. — Enyhe. — Száraz. — Később borulás.

Az
„ARADI KÖZLÖNY“
előfizetési árai:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	24 korona	=	12 frt — kr.
Fél évre	12 korona	=	6 frt — kr.
Negyed évre	6 korona	=	3 frt — kr.
Egy hóra	2 korona	=	1 frt — kr.

Vidéken szétküldve:

Egész évre . . .	28 korona — fillér	=	14 frt — kr.
Fél évre	14 korona — fillér	=	7 frt — kr.
Negyed évre . .	7 korona — fillér	=	3 frt 50 kr.
Egy hóra	2 korona 40 fillér	=	1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 10 fillér = 5 kr, vidéken 12 fillér = 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb dijak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának („Aradi Nyomda-Társaság“) küldendők, ugyszinte ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság.“

HIREK.

Márczius 1. Szerda. Róm. kath. naptár: Albin. — Protestáns naptár: Albin. — Görög-keleti naptár (február 17.): Tivadar. — A nap kél 6 óra 42 perczkor, nyugszik 5 óra 44 perczkor.

Külcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Márczius 4. Az arad-csanádi egyesült vasutak műhelyszemélyzetének tánczmulatsága (Fehér Kereszt.)

Márczius 5. Az arad-hegyaljai szőlőtelep szövetkezet közgyülése délelőtt 11 órakor (Kereskedelmi kamara.)

Márczius 5. Az aradi első takarékpénztár közgyülése délelőtt 10 órakor.

Márczius 8. Városi közgyülés délután 4 órakor.

— **A hivatalos lapból.** A király Enyedi Lukács miniszteri tanácsosi czimmel és jelleggel felruházott pénzügyminiszteri osztálytanácsost, számfeletti minőségben, valóságos miniszteri tanácsossá nevezte ki.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Aradmegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt 11 órakor Fábián László főispán elnöklete alatt rendkivüli ülést tartott. Jelen voltak: Szathmáry Gyula alispán, Dálnoky Nagy Lajos főjegyző, Jonesku Lázár főügyész, Issekutz Károly dr főorvos, Krausz József kir. pénzügyigazgató, Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő, Pálfy József kir. főmérnök, Parecz György kir. ügyész, továbbá Bohus István, Ormos Péter és Bánhidy Albert br. bizottsági tagok. Elnöklő főispán az ülést megnyitván, Krausz József pénzügyigazgató előterjeszti Zimbró, Dulcsele, Valemare és Brustyele községek közös felebbezését a bor, sör,

czukor és szeszadó utalás ellen. A bizottság Szathmáry Gyula, Ormos Péter és Bohus István hozzászólásai után Valemare község terhéről, — egy ottani gyár megszüntetésével csökkenő fogyasztásra való tekintettel' — 200 frtot leirt. Egyebekben a felebbezést elutasitotta, de megengedte, hogy a 4 község a beszedés költségeinek kimélése czéljából közösen szedhesse be az adónemeket. A rendkivüli ülésnek több tárgya nem volt.

— **Aradváros vizvezetéke és csatornázása.** Aradváros vizvezetéki és csatornázási bizottsága tegnap délután 4 órakor ülést tartott, melyen Salacz Gyula polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Parecz István előadó, Schuszter Illés dr, Tarjányi Vilmos, Posgay Lajos dr, Pollák Gyula dr, Schuszter Henrik dr, Hegedüs László, Pekár Károly, Nesnera Aladár, Tedeschi Viktor, Vizer Lajos, Avarffy Géza, Steiner Jakab, Institóris Kálmán, Virágh Lajos, Bonts Döme és Fényes Dezső bizottsági tagok. Olvastatott és hitelesittetett a mult ülés jegyzőkönyve. Vizer Lajos bizottsági tag inditványozta, hogy a kisebb háztulajdonosoknak a csatornázás berendezési költségeit a város 15—20 évre adja kölcsön. Az inditvány Salacz Gyula felszólalasa után az albizottságoknak adatott ki azzal, hogy annak értelmében javaslatot terjeszszen be a nagybizottsághoz. Elnöklő polgármester inditványára a módositott tervezetek visszaadatnak az albizottságnak, hogy a vállalkozók hozzájárulását eszközölje ki s azután eljárása eredményéről tegyen jelentést a nagybizottságnak, a mely majd a vizvezeték kérdését a közgyülés elé fogja terjeszteni. Végül elnök meleg szavakban mondott köszönetet a bizottságnak kifejtett hathatós munkálkodásáért. Ezzel a nagybizottság üléseit befejezte, mig az albizottság a vállalkozókkal folytatandó tárgyalásairól jelentését be nem terjeszti.

— **Boros Beni** országgyülési képviselőt, az arad-csanádi egyesült vasutak vezérigazgatóját a földmivelésügyi magy. kir. miniszter a hatósága alatt müködő vizügyi müszaki tanács tagjává nevezte ki az 1893—95. évek tartamára.

— **A polgári házasság mellett.** A törvényhatóságok egymásután hangoztatják szavukat a kormány liberális egyházpolitikája mellett. A mit nemsokára meg fog tenni Arad város, azt tette most meg Temesvár, hétfőn tartott közgyülésén. Mint onnét lapunknak irják, a város közönsége egyértelmü lelkesedéssel tette magáévé a kormány egyházpolitikai programmját. Még csak diszszonans szó sem emelkedet fel, eltekintve Vudy Antal apátplébános felszólalásától, ki csupán csak saját egyházi állására való tekintetből javasolta, hogy az inditvány felett a közgyülés napirendre térjen. Ekkora egyértelmüség, a felfogásoknak olyan összehangzó találkozása, a minőnek Temesvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának közgyülésén voltunk szemtanui: csak nagy idők jellege szokott lenni. A városi törvényhatóság a maga közvetlenségével, a maga lelki melegségével nyilatkozott a felett, hogy a liberálizmus eszméje nem lehet Magyarországon sem párt-, sem felekezeti kérdés, midőn elfogadta Niamessny Gyula törvényhatósági bizottsági tagnak szépen megindokolt következő inditványát: „Mondja ki Temesvár szab. kir. városának közönsége, hogy a vallás szabad gyakorlatát, a zsidó vallás reczepcióját, az anyakönyvek állami kezelését és a kötelező polgári házasság behozatalát helyesli, a kormányuak ezen kérdéseket felölelő egyházpolitikai programmját hazafias készséggel támogatni hajlandó, ezen programm mielőbbi végrehajtásában a magyar állam és társadalom egységének uj bizonyitékát látja és tudassa ezt feliratiag a kormánynyal." Üdvözöljük a szomszéd törvényhatóságot e nemes, liberális megnyilatkozásért, melyben őt Aradváros közönsége is legközelebb követni fogja.

— **Városi közgyülés.** Aradváros köztörvényhatósági bizottsága márczius havi rendes közgyülését 8-án délután 4 órakor tartja. Mint a közgyülési tárgysorozatból olvassuk, második pontnak a kormány egyházpolitikai programmja tárgyában hozandó határozat és feliratra vonatkozólag beadott inditvány foglal helyet, mely kétség kivül nagy lelkesedéssel megy keresztül. Az ülésnek tárgysorozatát más helyen közöljük.

— **Soroznak.** Minden katonaviselt ember jól tudja, minő fontos szerepet játszott életében az a márczius első, melyen kimondották reá a „tauglich"-ot s besorozták kék, vagy piros nadrágos honmentőnek. Az idén is megértük a tavaszfakasztó márczius hónap első napját s ma az aradi városháza katonai ügyosztályában csak ez a két szó járja: „tauglich", „untauglich". Ma kezdődik a sorozás, nagy bubánatára nem egy szülőnek és szerető szép leánynak, ki keservesebb szivszorulással lesi, mint a mérték alá álló legény, hogy tauglich, vagy untauglich-e az, a kinek sorsáért reszket és sir? Ma a helybeli illetőségü, első korosztálybeli védköteleseket veszi vizsgálat alá, holnap a 2-ik s holnapután a 3-ik korosztálybelieket. Negyedik nap az idegen illetőségüek kerülnek sorra.

— **A Márczius 15.** A kegyelet-bizottság tegnap délután ülésezett a kamara helyiségében Lukácsy Miklós elnöklete alatt. Az ülés egyedüli tárgyát a márczius 15-iki ünnepély programmjának megállapitása képezte. A kegyeletes napot megelőző estén fényes disztakarodót rendeznek. A szokásos társasvacsora ezuttal elmarad, miután az egyes asztaltársaságok ragaszkodnak a saját helyiségeikben való ünnepléshez. A városház disztermében tartandó ünnepély sorrendje a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Szózat, énekli a tanitóképezdei ifjuság énekkara. 3. Emlékbeszéd, tartja Szondy János. 4. Hymnus, énekli a tanitóképezdei ifjuság énekkara. Ezután következik az egyletek sorakozása, s felvonulás a vértanuszoborhoz, hol Góth Sándor, szintársulatunk tagja szavalja a Nemzeti dalt. A dalárda éneke után leteszik Aradváros koszoruját. A napi ünnepélyek befejező pontja lesz a szabadságharczi orsz. ereklyemuzeum ünnepélyes megnyitás. A városházi ünnepély kezdete — eltéröleg az eddigiektől — fél 10 órakor lesz.

— **A purim.** Izraelita polgártársaink holnap ülik meg a purimot, mely itt Aradon megletős élénk és mozgalmas szokott lenni. Miután az idő kedvezőre fordult, valószinü, hogy holnap este álarczosoktól fog nyüzsögni az aszfalt s nem egy házban vidám pohárcsengés közt bucsuztatják az utolsó farsangot.

— **Dementi.** Mint biztos forrásból értesülünk, a Nikolics Sándor, Versecz és Pancsova városok főispánjának nyugdijazásáról terjesztett hir és az ahhoz tüzött kombináczió minden alapot nélkülöz.

— **Edelsheim-Gyulai Lipót báró** állapotában ma ismét némi javulás mutatkozott, a mennyiben a beteg láza egy kevéssé csillapodott s étvágya is kezd visszatérni.

— **A szombat megülése a középiskolákban.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a középiskolai izraelita tanulóknak a szombati és más ünnepnapi irás és rajzolás alól való felmentése tárgyában kiadott rendeletét az eljárás egyszerüsitése czéljából oda módositotta, hogy ezentul e felmentést mind a gimnáziumokban, mind a reáliskolákban maga az igazgató fogja megadni és pedig minden eddigi helyi megszoritás és egyéb feltétel nélkül, egyedül a szülőknek az aláirásra nézve hátóságilag igazolt irásbeli kérvénye alapján. E mellett azonban továbbra is érvényben marad emlitett korábbi rendeletek ama határozata, hogy a felmentett tanuló az illető leczkeórában felmentettség e daczára jelen tartozik lenni s ha lehetséges, pl. a mennyiségtannál, szóbeli feleletre fel is hivható, söt a rajzolásnál mindannyiszor a rajzolandó tárgy szóbeli értelmezésére is. Ha az osztály kizárólag feladat-irással vagy rajzolással van elfoglalva s magyarázat nem fordul elő, a felmentett tanuló ez idő alatt ugyane tantárgyak elméleti vagy értelmezőleczkeiből examinálandó vagy ismétlő tanulással tartozik foglalkozni. Minthogy szépirási óra hetenkint csak egyszer tartatik, akként kell intézkedni, hogy az ily óra szombatra ne essék. A felmentett tanulók, egyéb órákon annál behatóbban vizsgálandók meg.

— **Tüz a szinházban.** Mint már jeleztük, tegnapelőtt este 11 órakor az aradi szinpadon egy ott elhelyezett kellékes szekrényben tüz támadt. A szekrény a kellékes szerszámai részére volt a szinen, de mint a vizsgálat során kiderült, benne kóczot, ruhanemüeket és gyufát is tartottak. A tüz valószinüleg ugy keletkezett, hogy a szekrényben surlódás folytán gyufa gyuladt meg. A veszélyt egy tüzoltó vette észre, a mint rendes szemléjét végezte, lerohant a szinpadra s egymaga lokalizálta a tüzet. Ha a bajt egy kicsapó láng el nem árulja s a lappangó tüz később tör ki a léghuzamos ponton, ma nem volna szinházunk. Hogy a baj keletkezése körül kit terhel voltaképen a vétkes gondatlanság és könnyelmüség, azt az erélyesen vezetett folytatólagos vizsgálat fogja kideriteni.

— **Az aradi „Philharmonia-egyesület"** márczius hó 1-én szerdán este 8 órakor teljes zenekarral próbát tart, melyre a müködő tagokat ez uton hivja meg az elnökség. A próba a polgári fiuiskola disztermében tartatik meg.

— **Kikeresztelkedett szinész.** Szendrey Mihály, az aradi uj szintársulat tagja, ki Mosonyi szerencsétlen direkcziója alatt egy izben már játszott Aradon, vasárnap délelőtt vette fel a keresztséget a debreczeni róm. kath. templomban, áttérvén a Mózes vallásról a róm. kath. hitre. A keresztelési szertartást Wolfka püspök végezte. Keresztszülők voltak: Leszkay András szinigazgató és Örley Flóra, a szinház primadonnája. Mint tudva van, Szendrey Mihály eljegyezte magát egy róm. kath. szinésznővel, Barts Aranka kisasszonynyal.

— **Az olló hatalma.** Egy faluban, — hol nem tartozik a dologhoz — temérdek baja volt a birónak nehány sátoralja kóbor czigánynyal, akik nagyon odaszoktak a falu végére s minduntalan ott teremtek hosszabb-rövidebb időre. Ilyenkor a faluban az aprómarhának seholse volt biztos maradása, még a legháziasabb nevelésü csirkék is a czigánylopásra kerültek. Biró uram soká törte hiába a fejét, miképpen riaszsza el a czigányokat a faluból. Végre rájött. Mikor legközelebb megint panaszkodni jöttek hozzá az asszonyok, hogy vész a háztól a baromfi, biró uram az egész czigánykaravánt maga elé idézte a falu házára. A tanács-szobában fogadta a biró a kóczos hadat, két oldalt mellette két hires birkanyiró állott, mint bakó, zordonan. Lefogták ezután az egész hadat s férfiakat, asszonyokat, gyerekeket s a biró parancsára a két birkanyiró börig lenyirta valamennyit. A megkopasztott czigányok nagy jajgatással távoztak s keservesen megsiratták gyönyörüséges fejdiszüket, főleg azért, mivel ezentul nem lesz hová dugni a pipát. Ezentul valahányszor loptak a czigányok, mindig beczitálták és kegyetlenül megnyirták valamennyit. A harmadik operáczió után fölkerekedett a karaván s azóta czigánynak nyoma sincsen ebben a faluban.

— **Jegyzőválasztás Battonyán.** A Vidiczky Prokop halálával üresedésbe jött adóügyi jegyzői állást — mint tudósitónk táviratozza — a febr. hó 28-án Hervay Kálmán főszolgabiró elnöklete alatt tartott községi képviselőtestületi ülésen töltötték be. A választás elé az egész város már hetek óta roppant érdeklődéssel tekintett. A pályázók összesen 7-en voltak, akik közül egy a választás elején visszalépett. A főszolgabiró első helyen Fleischmann Manó battonyai szolgabirósági irnokot kandidálta, második helyen Faludy Károly apáczai h. jegyzőt és végre harmadik helyen Petrovics Sándor nagylaki községi irnokot. A Fleischmann-pártiak azonban annyira többségben voltak, hogy a másik két jelölt a szavazás elrendelését mellőzni

kérte, minek következtében Fleischmann Manó egyhangulag lett megválasztva.

— **Trachoma-orvosok kerestetnek.** Mint a hivatalos lap közli, a m. kir. belügyminiszterium a trachoma által ellepett vidékekre trachoma-orvosokat szándékozván kiküldeni, felhivatnak azon orvostudorok, vagy szigorló orvosok, kik ily kiküldetést elnyerni óhajtanak, hogy még f. évi márczius hó 11-éig a fenti miniszterium közegészségügyi osztályában jelentkezzenek, hol a kiküldetés feltételeiről a kellő felvilágositást nyerendik.

— **Tüzoltó-egylet** van alakulóban Székudvaron. Mint halljuk, a földesur, Wenckheim Frigyes gróf, 400 frtot adományozott a felszerelési alapra, azon kijelentéssel, hogy a megalakulás után az adományt 1000 frtra egészíti ki. Az egylet főparancsnoka Gröftner Viktor uradalmi számtartó lesz.

— **Herz Kornél Magyarországon.** A Panama-botrány leghirhedtebb hősének: Herz Kornélnak a neve szerepel a „Budapesti Közlöny" legutóbbi számában. A derék elektroteknikus 1887. szeptemberében érintkezett a magyar kormánynyal a szabadalmi ügy révén s most a hivatalos lap Herz Kornél szabadalmának megujitásáról ad hirt a következő sorokban: „Dr Herz Kornél Párisban, ujitás az elektromos csengő müveken és házi telefonokon; a szabadalom kelt 1887. szeptember 21-én, fizetett hat évre, leirás nyilt."

— **A tisztviselők mozgalma Déván.** A Déván lakó összes állami tisztviselők, — mint levelezőnk irja, — e hónap 26-ikán értekezletet tartottak, melyben elhatározták, hogy egy, — a hivatalfőnökök által is aláirt — kérelmet fognak, a főispán utján a pénzügyminiszterhez terjeszteni abból a czélból, hogy Dévát a IV-dik lakásbér-osztályból magasabb osztályba tegyék át. Ezt a kérelmüket a dévai tisztviselők azzal indokolják meg, hogy a dévai lakásbér-viszonyok a IV-ed osztályu lakásbérekkel nincsenek egyenlő arányban.

— **Egy pénzintézet jótékonysága.** A kurticsi önsegélyző egylet mint szövetkezet évi rendes közgyülésén Botta Döme községi jegyző inditványozta, hogy a tiszta nyereményből 65 frt a szegény tanulók felsegélyezésére fordittassék, mely inditvány egyhangulag elfogadtatott. El nem mulaszthatjuk, hogy ez uton ugy a tanügyet szivén viselő derék jegyzőnek, mint a fenti egyletnek mély köszönetünket ki ne fejezzük. — A községi iskolaszék.

— **Váltókövetelések kamatadója.** A pénzügyminiszter több kereskedelmi és iparkamara az iránti panasza folytán, hogy nem kamatozó váltókövetelések után is kivetik a tőkekamatadót, a következőket rendelte el: Miután a jegyzékekben, melyeket a biróságok az előttük beperesitett s telekkönyvileg nem biztositott váltókövetelésekre vonatkozólag havonként a pénzügyigazgatóságoknak beküldenek, semmi oly ismérv nem foglaltatik, melynek alapján a kereskedelmi váltókat a tőkeelhelyezés czéljából kibocsátott váltóktól meg lehetne különböztetni, meghagyatik a pénzügyigazgatóságoknak, hogy e váltókövetelések kamatjövedelmeit csakis abban az esetben vonják tőkekamatadó s ennek megfelelő általános jövedelmi pótadó alá, ha az e részben felhivandó váltótulajdonos a beperesitett követeléseknek kereskedelmi váltón alapuló természetét esetről-esetre igazolni nem képes.

— **A polgári házasság mellett.** Nagyváradról irják nekünk, hogy Báránd nagyközség képviselőtestülete Szabó József református lelkész lelkes inditványára elhatározta, hogy a kormány liberális programmját üdvözli s a megyét fölkéri hasonló nyilatkozatra, valamint a társ képviselő-testületeket is.

— **Villamos kuruzsló.** Klein Gábor volt aradi vasuti munkás beleokoskodott a doktorok tudományába s egy általa feltalált és készitett masinával villanyozta a reumás embereket bagatell honorárium fejében. Az aradi rendőrség megneszelte, hogy Klein ur oklevelét semmiféle közgyülésen meg nem hirdették, elfogta s büntetésének kiállása után el fogja Aradról tolonczolni.

— **Makói csendélet.** A makói tolvajok sem lehetnek valami szemérmetes legények. Mert ha valami szégyenlős fajták lennének, akkor talán csak nem ejtették volna azt a csufot Makó város derék rendőrségén, amit épen tegnapelőtt megtettek. Erősen hajnalra pitymallott már. S annyira világos volt, hogy a csürhés, a csordás ezidőtájt már rég eltülközt volna Makó főutczáin, ha ugyan szokásban volna csürhét és csordát legelőre hajtani. Szóval ép azon derengős időtájban, mikor a csürhe ki a legelőre s a lumpok haza a vetett ágyba igyekeznek, esett meg a csufság Makó derék bakterein, hogy ép a főtérrel szomszédos utczákban négy boltot kiraboltak. A „derék ismeretlen tettesek", minden hivatalos rendőri köröző irásnak ez a refrénje, álkulcsokkal hatoltak be a boltokba, ahonnan mintegy 450 frt értékü „idegen tulajdononokat" sajátitottak el.

— **Mulatság Battonyán.** A battonyai kaszinó-egyesület márczius 4-én saját helyiségében mükedvelői előadással kapcsolatos tánczestélyt rendez. A tiszta jövedelem a battonyai izr. templom belső fölszerelésének költségeire esik. — A müsort a következőkben adjuk: 1. Felolvasás. Spitzer Ignátztól. 2. Dalok. Enekli dr Bock Róbertné urnő, zongorán kiséri Szabados József. 3. Izenet, vigjáték Murai Károlytól. Előadják Priegl Judit k. a., Gargya Béla és Kiss Károly. Ének. Dr Bock Róbertné által, zongorán kiséri Szabados József. 5. Szavalat. Priegl Judit k. a. 6. Monolog. Előadja Kohn Hermina k. a.

— **A battonyai orsz. vásár** márcz. 11. és 12 én fog megtartatni.

— **Köszönetnyilvánitás.** Farkas Aranka kisasszony Siklón az izraelita árvaház javára 5 forintot adományozni sziveskedett, mely adományért hálás köszönetét fejezi ki Bing Vilmos, hitközségi elnök.

— **Sorsolási naptár.** Ma lesz a magyar vörös-kereszt sorsjegyk, az 1864-ki osztr, államsorsjegyek s a Bazilika-sorsjegyek huzása. Az eredményt ismertetni fogjuk.

— **Pályázatok.** A deési kir. törvényszéknél aljegyzői állás 2 h. a. A kalocsai kir. ügyészségnél hivatalszolgai állás 5 h. a. A brassói m. kir. adóhivatalnál VI. oszt. adótiszti állás 2 h. a. A segesvári m. kir. pénzügyigazgatóság kerületében pénzügyőri felügyelői állás 2 h. a. Postamesteri állás Ménfőn 3 h. a. A bécsi katonai állatorvosi intézetnél III. oszt. seregszolgai állás és a cs. és kir. közös hadügyminiszteriumnál néhány III. oszt. seregszolgai állás 4. h a. A gödöllői kir. jbiróságnál jbirói állás 2 h. a.

— **Apró hirek.** Kétegyházán Krizsán György odavaló lakos koleratünetek között megbetegedett és pénteken meghalt. Krizsán e hó 18-án érkezett haza Budapestről s valószinüleg innen vitte magával a betegséget. — Parosko községben Lazárik Mária a község egyik legszebb leánya, hogy szégyenét elrejtse, ujszülött kis fiát megfojtotta és elásta. A gyermek holttestét a kutyák kaparták ki a földből. A bünös anyát a csendőrség letartóztatta. — Mezőberényben Wagner József adószedő az általa beszedett pénzekből 1050 frt 93 krt elsikkasztott. A hütelen hivatalnok ellen az eljárást meginditották. — Lőrinczfalván a difteritisz oly nagy mértékben lépett fel, hogy Hevesmegye alispánja az iskolákat bezáratta.

Gyászrovat.

Kis halott. Decsy Géza és neje szül. Feidler Etelka, valamint gyermekeik: Sándor, Piroska, Andor és Etelka fájdalmas szivvel jelentik forrón szeretett gyermekük, illetőleg kis testvérük Erzsikének, f. évi február hó 28-án, hat hónapos korában történt gyászos elhunytát. A drága gyermek hült tetemei f. évi márczius hó 1-én, d. e. 10 órakor fognak Révay-utcza 12. sz. házból a helybeli róm. kath. sirkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Arad, 1893. febr. 28. Aldás és béke lengjen hamvai felett!

Egyletek, Társulatok.

— **Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár** igazgatósága közhirré teszi és ugy a munkaadók, kiknek alkalmazottjai a pénztárnak tagjai, valamint az önként belépett tagok figyelmét ez uton hivja fel, hogy f. évi márczius hó 1-jétől Traytler Andor dr és Löwinger Miksa dr urak müködésüket mint pénztári orvosok beszüntetik és ezen naptól fogva a város területén lakó összes tagokat Herz Andor dr (lakik Simonyi-utcza 14. sz.) és Demján Aurél dr (lakik Szabadság-tér 6. sz. II. emelet) látják el, kiknél a fekvő betegek számára a rendelés naponta d. e. 11—12 óra közt a pénztári iroda helyiségében: Csanádi palota — fog eszközöltetni. A város területe a két pénztári orvos között akképen osztatik fel, hogy Herz dr a Borona-utcza, Magyar-utcza, Perényi-utcza és Széchenyi-utczától balra első terület, Demján Aurél pedig a fenn nevezett utczáktól jobbra eső területet egész a vasutig, illetve azon tul látja el.

Szinház.

A szinház müsora:

Márczius 1. (Szerda) Könyvtárnok, vigjáték.
Márczius 2. (Csütörtök) Két szerelem, Csiky Gergely utolsó szomorujátéka, itt először, Haraszthi Hermin jutalomjátéka.
Márczius 3. (Péntek) Bőregér, operette.
Márczius 4. (Szombat) Barna Izsó jutalomjátéka: Paradicsom, uj operette; A rezervista álma, nagy zenemü; Fal tövében, vigjáték és Varázshegedü, operette.

— **Darabváltozás.** A szultán tegnapra hirdetett előadása Somlóné Vadnay Vilma hirtelen betegsége következtében elmaradt s helyette A pezsgő, Murai uj vigjátéka mulattatta a publikumot.

— **Szinházi hirek.** Ma szerdán Moser kitünő vigjátékát, „A könyvtárnok"-ot adják, holnap Haraszti Hermin jutalmául általános bérletszünetben itt először „Két szerelem, Csiky utolsó pályanyertes müve adatik. A tegnapra hirdetet Szultán előadása Somlóné közbejött betegsége miatt péntekre halasztatott.

Törvényszék.

—**Tyukok miatt.** Varga Zsuzsa sem gondolta még, hogy a dutyiba egy tyuk, egy nyomorult tyuk juttatja, pedig a ténykedése után nyugodt lehetett volna benne. Még a mult év telén történt. Kissé ugy fájt a háta, s azt megakarván kurálni, átmászott Miskolczy Demeter, aradi lakos gyár-utczai házának keritésén, s ez időközi légtornászata közben sulyzókul egy pár tyukot is magával ragadott. A baromfiak igaz tulajdonosa épen akkor találkozott vele, mikor a keritésen át visszafelé törekedett. A törvényszék a tegnap megtartott végtárgyaláson Varga Zsuzsannát lopás büntette miatt egy évi börtönre itélte.

— **Féltek a veréstől.** Sokakat hamis vallomásra kényszerit a tragikomikus helyzet, mely ha hallálal nem is, de néhanapján egy kis jó helybenhagyással fenyeget. Szüts Petru, Mártha Mihály és Sztana Petru, seprősi lakosok azzal voltak vádolva, hogy Anyis Józsefné lakásának ablakát betörték, azon behatoltak és egy zsák gabonát loptak el. Cselekményüket a csendőrség előtt beismerték, a vizsgálat és végtárgyalás folyamán azonban visszavonták kijelentéseiket. Mártha teszi ezt amaz indokból, mert a csendőrök őt megverték, a másik kettő pedig azért, mert félt, hogy Mártha sorsára jutnak. Miután Mártha megveretését orvosi látlevél bizonyitja, az aradi kir. törvényszék vádlottakat felmentette.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 28. (Saját tudositónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósitónk a következőket sürgönyzi:

Wekerle beszédje további folyamán kijelentette, hogy szükség esetén idegenkedik a tőzsdeadó behozatalától. (Zajos éljenzés.) Majd a minduntalan közbeszóló Kun Miklósnak erélyessebben visszavág.

Kun Miklós felszólalt s tiltakozott azon hang ellen, melyet vele szemben Wekerle használt.

Wekerle: Hagyjanak nyugodtan beszélni, akkor nem bántok senkit.

Szász Károly (Kun Miklós felszólalására czélozva közbeszól): Nagyszerü volna!

Apponyi Alber gróf: akár nagyszerü, akár nem, de jogos, hogy ilyen hangot ne engedjünk meghonositani.

Wekerle: Ezt meg aztán nem öntől kérdezzük.

A ház feszülten hallgatta a szóváltást. A jobboldal tüntetően éljenezte Wekerlét.

Apponyit főleg az boszantotta, hogy kevés ellenzéki volt jelen s igy kellő demonstrálással nem vághatott vissza.

A jobboldal tüntetésére a többség a tételt megszavaszta, a benyujtott javaslatokat a Szemeré é kivételével elvetette.

A vitát holnap folytatják.

—

Püspöki konferenczia.

Budapest, febr. 28. (Saját tud. táv.) A püspöki konferenczia ma folytatta tanácskozását a királyhoz, pápához és kormányhoz intézendő emlékiratok fölött és az egyházpolitikai kérdések ügyében. Ma csak a zsidó-reczepczióról, anyakönyvekről és vallásszabadságról beszéltek, a polgári házasság holnap kerül sorra. Az eredeti tervezetet keresztül-kasul korrigálták. A zsidóvallásra áttérést a püspökök lehetetlennek mondják, mert az áttérő nem csak zsidó vallásu, de zsidó nemzetiségü is lesz. A zsidó vallás eddig élvezett jogainak törvénybe iktatását és a polgári anyakönyveket nem ellenzik, ha van a kormánynak hozzá pénze. A vallásszabadságot ellenzik, mert ezáltal számtalan szokta keletkezik, holott elég baj van a meglevőkkel és a nemzetiségekkel. Jellemző azonban, hogy Samassa tüntetőleg utazott Budapestről, nyiltan demonstrálva, hogy nem ért egyet a jelenlegi püspöki konferenczia intencióival. Pavel Mihaly püspök ellenben meglehetős éles hangu levélben tette észrevételét a memorandum tervezetre.

—

Az árviz.

Temesvár, febr. 28. (Saját tud. táv.) A lázongó parasztok több helyütt erőszakosan átvágták a töltéseket. Öt szakadáson át roppant terület öntetett el.

Kalocsa, febr. 28. (Saját tud. táv.) Bogyiszlónsok ház bedőlt az árviztől.

Idegenek névsora Aradon.

— Február 28. —

Fehér Kereszt szálloda: Báró Wazmer Adolf, Dombegyháza. Regenchard K. kereskedő, Bécs. Weil Lajos kereskedő, Bécs. Popovits N. vendéglős, Lippa. Holzner Gyula vállalkozó és neje, Lugos. Stavenhagen N. magánzó, Budapest.

Vass szálloda: Kohn Lajos kereskedő, Csermő. Táfler Bernát bérlő, Bánhegyes.

Arany Kulcs szálloda: Sonnenvirth Bernát kereskedő, Rudabánya. Vadász Lajos kereskedő, Gurahonczi. Pasky N. földbirtokos, Gyulavarsánd. Lövinger Ignácz földbirtokos és neje, Gurba.

Közgazdaság.

— **Budapest kőbányai sertéskereskedelmi csarnok**. 1893. évi február hó 27. Hizott sertés árak: I. Magyar első rendü: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 51—52 krig Oreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 51—52 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgon felüli sulyban) 56—57 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 54—55 krig. Fiatal könnyü (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 51—52 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 51—52 krig. Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban 51—52 krig. — — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 50—51 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kilogron felüli sulyban) 52—52.5 krig — Közép (pkint 220—260 kilogr. sulyban) 51.5—52 krig. — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 50—51 krig. Sertéslétszám: 1893. február hó 24-én volt készlet 103,986 darab 1893. feb. 25—26-án felhajtatott: 2794 db. 1893. feb. 25—26-án elszállittatott 994 db. 1893. feb. 27-én maradt készletben 105,786 drb. — A hizott-sertés üzletirányzata: változatlan.

—

Szeszüzlet.

— Február 28. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 50.—, kicsinybeu 50.50 hordó nélkül, per 100 liter % be'eértve 35 frt fogyasztási adót.

—

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, február 28. d. u. 5 óra.

Gabona		Fa j	Irány-zat	100 kilogramm frt
Tavaly	Buza	bánsági	lanyha	7.25— 7.70
		tiszavidéki	„	7.40— 7.90
		pestvidéki	„	7.35— 7.85
		fehérmegyei	„	7.35— 7.85
		bácskai	„	7.40— 7.90
		észak-magyarországi	„	—.——.—
	Roze	—	csend.	6.30— 6.45
	Árpa	takarmány	csend.	5.10— 5.40
		égetni való	„	5.50— 6.—
		sörfőzdei	„	6.20— 7.40
	Zab	—	szilárd	5.60— 5.90
	Tengeri	bánsági	szilárd	4.75— 4.80
		másnemü	„	4.70— 4.75
	Káposzta-repcze		szilárd	—.——.—
	Köles	—	szilárd	4.40— 4.60
Szokványosan határidőre	Buza	tavaszra	lanyha	7.48— 7.49
		junius 1894	„	7.34— 7.35
		őszre	„	—.——.—
	Tengeri	május-junius 1894	lanyha	—.——.—
		szept-október 1893	„	4.70— 4.71
	Zab	Budapest sz. tavaszra	lanyha	—.——.—
		Budapest sz. őszre	„	5.53— 5.54
	Káposzta-repcze	aug.-szeptember 1893	lanyha	11.75—11.85

—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1893. február 28.

Magyar aranyjáradék %	—.—
Magyar aranyjáradék 4%	116.—
Magyar papirjáradék 5%	100.—
Magyar vasuti kölcsön	123.—
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsájtás	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsájtás	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsájtás	120.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	—.—

REGÉNY-CSARNOK.

ZÁTONYOK.

Irta: **Perfall Antal br.**

— Az „Aradi Közlöny" számára forditotta: —

[32] **Madzsar Gusztáv.**

Hogy erre a kérdésre felelhessen, meg kellett találni az események összefüggését. A kapitány már többször talált ilyen esetekre, különösen a hajótörötteknél, a kik sokáig voltak borzasztó kinoknak kitéve; az ő véleménye szerint a tépelődés volt a legrosszabb eszköz a szellemi pangás meggyógyitására. Egyszerüen nem törődni vele, keveset gondolni rá, az időtől és véletlentől várni mindent.

Könnyü volt azt mondani s más embernek megtenni is, csak Smidt Henrynek nem — a gyilkosnak, a kinek, minél inkább nyerte vissza erejét, a tétlenség lelki vértanuság, a nem gondolkodás lehetetlenség volt,

Különös állapotának az volt a jó oldala, hogy nem árulta el magát sem lázas álmaiban, sem hirtelen ébredésében. Csak mikor nevét kérdezték, azt mondta, hogy Müller Henrynek hivják.

Időt nyert, hogy rendszert alkosson magának, melyhez szavait alkalmazza.

Igen, végre is az egész hajótörés szerencse volt reá nézve, talán már értesitették az európai rendőrséget, hogy ő a gőzösön van, melynek neve nem jutott eszébe, s melyet bizonyára megnevezett volna, ha a nevet tudja.

Hogy mint gyilkost elfogják, az a legfélelmesebb gondolata volt, még hozzá ilyen körülmények között, mint rablógyilkost.

Pedig saját nézete szerint ez nem volt, csak életét védelmezte egy olyan emberrel szemben, a ki őt a legvégsőkig ingerelte. Nem mindenki megtette volna ezt ebben az országban? Az bizonyos, hogy megbánást érzett s sokat adott volna érte, ha a tettet meg nem történtté tehette volna, de hogy fegyházba kerüljön, annál mégis jobbnak gondolta magát. Betty visszavonhatlanul elveszett reá nézve, ez volt a legborzasztóbb büntetése a véres tettnek; hiszen még mindig remélt, s most még a legaljasabb tolvajnak tarthatja, a ki atyját a pénze miatt ölte meg s a ki őt koldussá tette. Mindinkább világosabbá lőn, hogy a pénzt nem küldte el neki. Lassanként megvilágosodott a tetthelytől a tengerig való ut is, egyes jelentéktelen események visszatértek emlékébe! emlékeznie kellett volna erre is.

Három hét mult el, önként felajánlotta szolgálatait a kapitánynak, a tétlenség veszélyes volt reá nézve.

Egy este megfordult a szél, viharos éjjel igérkezett, kérte a kapitányt, hogy egy matrózt, Carper Vilmos nevüt, a kihez legjobban ragaszkodott, az árbócz kosárba kisérhessen, a hol az éjjeli őrségen volt.

Mig be nem esteledett, beszélgettek; aztán vigyázni kellett. A szél nagyon fujt a nyilt tenger felől; a matrózok bevonták a vitorlákat, azután csend lett odalent, mindnyájan lenyugodtak. Mindketten az árbóczfához támaszkodva állottak, az ör feszülten kémlelt körös-körül, a gőzhajók utján vitorláztak s könnyen találkozhattak volna egygyel. Henrynek ismét ideje volt a gondolkodásra. Az árbócz, melyet körülfogva tartott, hogy el ne essék, recsegve hajlott meg, Carper vállával Smidthez támaszkodott.

Ismét elkezdte Henry magában: „A nagy erdőn mentünk keresztül, részeg volt, kigunyolt, elfogott a düh —

(Folytatása következik.)

Aradvárosi szinház.

Évadbérlet 148. szám. Havibérlet 24. szám.

Szerdán, 1893. évi márczius hó 1-én:

A könyvtárnok.

Bohózatos vigjáték 4 felvonásban. Irta: Moser G. Forditotta: Follinusz A.

SZEMÉLYEK:

Marsland, földbirtokos	Szepesi.
Edith, leánya	Haraszthi H.
Harry, unokaöcscse	Góth.
Macdonald	Vedress.
Lothar, ennek öcscse	Bónis.
Webster Éva, Edith barátnője	Tárnoki G.
Sarah, társalkodónő Marslandnál	Czirok R.
Gibbson, szabó	Sz. Németh.
Róbert, könyvtárnok	Sziklay.

Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

Nyilttér.*

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyujt

ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi **9½ frt** tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi **7 frt** tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6½% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. **Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.**

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolitása biztosittatik.

87 9—10 **Az igazgatóság.**

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

25,201 | 93 szám. **M. kir. államvasutak**

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak alólirt igazgatósága az 1893. év folyamán összegyülő és nélkülözhetővé váló különböző ócska anyagokat (sinek és fémnemüek kivételével) értekesiteni óhajtván, ezek eladása czéljából nyilvános pályázatot hirdet. Az átengedett anyagok átvétele és eltávolitása tekintetében az alább idézett feltételek irányadók, de a folyó évi november végéig összegyülendő anyagok feltétlenül deczember hó 25-ike előtt, a deczember hóban összegyülendők pedig a következő év január hó 25-ig átveendők s eltávolitandók.

A pályázni kivánók kéretnek, hogy 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlatakait a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési szakosztályához (VI. Andrássy-ut 73. II. em. 43. ajtó) a következő czimzéssel: «Ajánlat ócska anyagok megvételére 15,201/93 számhoz» 1893. márczius hó 10-ik napjának déli 12 óráig benyujtani szivéskedjenek.

Az ajánlattevő magára nézve is kötelezőnek elismeri az ócska anyagok eladására vonatkozó és 129,381/91 szám alatt fennálló feltételeinket, melyeket aláirásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek nyomtatványtárunknál példányonként 15 krral megszerezhetők. Az ócska anyagok részletes kimutatása anyag és leltár beszerzési szakosztályunkban kapható.

Bánatpénz képen a megvenni szándékolt mennyiség és az ezért felajánlott egység ár szerint kiszámitott értékösszeg 5%-a az ajánlat benyujtására kitüzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban főpénztárunknál leteendő.

Bánatpénz vagy a fentidézett aláirt feltételek nélkül, ugyszintén elégtelen bánatpénzzel, vagy elkésve beérkező ajánlatok vagy olyanok, melyek a feltételektől eltérnek, valamint pótajánlatok figyelembe vétetni nem fognak, ugy szintén olyanok sem, melyekben javitások vagy vakarások fordulnak elő.

Az ajánlatban határozottan kiteendő, azon m. kir. államvasuti állomás, a melyen az ajánlattevő az ócska anyagokat átvenni kivánja, továbbá az ajánlati ár számokkal és betükkel olvashatóan kiteendő.

Az ócska anyagoknak esetleges csomagolási költségeit a vevő czég tartozik viselni.

Az ajánlattevő ajánlatával a pályázat eredményének eldöntéséig kötelezettségben marad ezt: tehát időközben vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok tetszés szerinti részmennyiségre szólhatnak, de a m. kir. államvasutak igazgatósága is fentartja magának azon jogot hogy tetszés szerinti részmennyiséget engedhessen át, melyet ajánló — ha csak az ellenkezőt ki nem kötötte — elfogadni köteles.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja továbbá magának a jogot, hogy az ajánlatok közt tekintett nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson s hogy végre a czél elérésére másféle intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1893. január hóban.

115. 3—3. **Az igazgatóság.**

171602. M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapesti északi főmühely telepén lévő munkásvendéglőnek és vendéglői lakásnak f. 1893. évi május hó 1-től számitandó három évre leendő bérbeadására ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Az emlitett mühelyi telepen körülbelül 1400 munkás dolgozik, és a vendéglő helyiségek a szükséges berendezési tárgyakkal a m. kir. államvasutak igazgatósága által vannak berendezve.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a vendéglő bérlője által az északi főmühely munkásainak, a kiszolgáltatott ételek és italok fejében az északi főmühelyfőnökség utalványozása alapján nyujtott hitelnek megfelelő összeget, — mely azonban munkásonként és félhavonként 5 frtnál nagyobb összegre nem rughat, — az érvényben levő szabályzatok szerint a munkások keresetéből a bérlő részére minden hó 1-én és 15-én hivatalból levonatja.

A feltételek, melyek mellett az emlitett helyiségek bérbe adatnak, a pályázati határidőig naponkint az igazgatóság mühelyi szakosztályában (Andrássy-út 75. sz. III. em. 8.) és a máv. budapesti északi főmühely főnökségénél (kőbányai út) ingyen átvehetők, vagy ugyanezen helyekről pósta utján is megszerezhetők.

Az ajánlatok lepecsételve és »Ajánlat a 171602/92 számhoz az északi főmühelyi vendéglő bérbevételére« 1893. évi márczius hó 10-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatóságának mühelyi szakosztályában átadandók, vagy oda posta utján megküldendők. Az ajánlatokhoz ajánlattevő a feltételek egy példányát kellően kitöltve tartozik csatolni. A csatolt feltételek ajánlattevő által két tanu előttemezése mellett irandók alá akként, hogy ajánlattevő aláirása előtt azt is kijelentse, miszerint a feltételeket mindenekben elfogadja.

Bánatpénzképen 500 frt készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1893. évi márczius hó 9-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő. Az ajánlatban ennek megtörténte megemlitendő, de a letéti jegy nem csatolandó.

Nem kellően kiállitott ajánlatok, vagy olyanok, melyek a kitüzött határidő lejárta után érkeznek, vagy végre azok, melyekre nézve a bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlattevő ajánlatával a pályázat eldöntéséig kötelezettségben marad; az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közt minden megszoritás nélkül tetszése szerint szabadon választhasson, esetleg ujabbi ajánlati tárgyalást hirdethessen.

Budapest, 1893. február 3.

Az igazgatóság.

M. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége

1401 | 893. sz. 63 3—3

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Szerencs állomásán, az 1893. évi julius hó 1-től megüresedő vendéglői üzletnek ugyanazon időponttól számitott három évi időtartamra leendő bérlete iránt, azaz 1896. évi julius hó 1-ső napjáig, ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Szerencs állomásán lévő vendéglő üzletére 1401. számhoz" ellátott, boritékba zárt és lepecsételt, nem különben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok, az 1893. évi április hó 15-ik napja déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége titkári hivatalához — posta utján tértі vevény mellett — nyujtandók be. Bánatpénz fejében pedig 100 frt, azaz egyszáz o. é. forint készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, a nevezett üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál Miskolczon az 1893. évi április hó 14-ik napja déli 12 óráig leteendő.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek, a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keresk. osztályában (II. emelet) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitüzött határidőn tul beérkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhasson.

Miskolcz, 1893. január 18-án.

Az üzletvezetőség.

M. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége.

1474. sz. 117 3—3

Pályázati hirdetmény

sósav, horganyhulladék és talpjelzőszegek szállitására.

A nagyváradi talpfatelitő telep részére 1893. évi Márczius hó 20-tól 1893. évi Szeptember hó végeig.

1930 g (100 kgm.) sósavra

194 ezer darab horgonyzott talpfajelzőszegre és

480 g (100 kgm.) horganyhuladékra

lévén szükség, ezen mennyiségek szállitásának biztositása czéljából ezennel nyilvános pályázat hirdettetik

Szállitó köteles ha kivántatik a neki átengedett mennyiség 25 százalékával többet is az ajánlati egység árral szállitani, mely kivánalomról azonban szállitó az üzletvezetőség által még Junius hó vége előtt fog értesittetni.

A szállitás a magyar kir. államvasutak részére érvényben levő 128381 | 91 sz. alatt kiadott általános anyag szállitási feltételek és a jelen kiirás alkalmával 1474. sz. a. szerkesztett pályázati feltételek szerint eszközlendő.

A fentemlitett szállitási feltételek a magyar kir. államvasutak összes üzletvezetőségénél naponta megtekinthetők, vagy pósta utján a magyar kir. államvasutak budapesti nyomtatványtártól 25 kr. vételár lefizetése mellett megszerezhetők.

Ajánlati minták és az 1474 | 93. számu pályázati feltételek a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségnél dijmentesen kaphatók vagy onnan pósta utján kérhetők.

Mindegyik ajánlattevőtől feltételeztetik, hogy a fennebb emlitett feltételeket ismeri, és azokat egész terjedelmében elfogadja. Az ajánlati mintán a szállitandó anyagok gyártási helye kitüntetendő. Az egészségi ár az ajánlati mintán látható egység szerint minden anyagnál külön-külön számokkal és betükkel kiteendő. Az 50 krajczáros magyar bélyeggel ellátott és bepecsételt ajánlatok következő külczimmel:

„Magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének Kolozsvártt."

„Ajánlat talpfatelitő anyagok szállitására 1474 | 93 számhoz".

1893 évi Márczius hó 15-én délelőtti 11 óráig a kolozsvári üzeltvezetőség anyag és leltár beszerzés osztáljához benyujtandók vagy pósta utján beküldendők. Bánatpénz gyanánt az ajánlott menyiség értékének 5 százaléka készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban f. évi Márczius hó 14-dikén déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál leteendő.

Az ajánlatot az egyes anyagok egész kirott mennyiségére vagy annak tetszés szerinti részletére lehet tenni.

A magyar kir. államvasutak részére határozottan fentartatik a jog, hogy az ajánlatok közt minden tekintet nélkül az árra és feltételekre szabadon választhasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmenyiség szállitását is átengedhesse az esetben, ha az ajánlat világosan nem az egész menynyiség szállitásának elnyerése s kikötése mellett tétetett és végre, hogy a czél elérésére bármily más irányu intézkedést is tehessen.

Egyidejüleg fenntartja magának az üzletvezetőség azon jogot is, hogy addig is mig az ajánlatok fölött döntőleg határozna, egyes ajánlkozóknál az ajánlati árak mellett megrendeléseket tehessnn.

Az illető ajánlkozók ezen megrendeléseket teljesiteni köteleztetnek anékül, hogy ebből folyólag valamely szállitásnak végleges átengedését követelhetnék.

Kolozsvár, 1893 évi február hóban.

Az üzletvezetőség.

178528 sz **M. kir. államvasutak.**

Hirdetmény.

Osztr.-magyar és nyugot-magyar osztrák vasuti kötelék.

(Dijszámitás Ó-Buda-filutorigát állomással való forgalomban.)

1893-ik évi február hó 1-től kezdve az egyrészt Ó-Buda filatorigát állomás más részt az osztrák-magyar vasuti kötelék dijszabás 1892 évi Augustus 1-től érvényes III. rész 1 füzetében (gabona dijszabás) és a nyugot magyar osztr. vasuti kötelék dijszabás 1891. évi január hó 1-től érvényes II. rész 4 füzetében (osztályáru dijszabás Bécscsel való forgalomban) foglalt osztr. állomásokkal való forgalomban az ezen dijszabásokban Budapest-déli vasut állomásra nézve fennálló dijtételek nyernek alkalmazást.

Egyidejüleg a vasuti és közlekedési közlöny 1892-ik évi szoptember hó 4-én kelt 107-ik számában foglalt 119124 C I. alatti hirdetmény határozmányai a fent megnevezett viszonylatokat illetőleg hatályon kivül helyeztetnek.

Budapest, 1893. Január hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

66. 3—3.

RETOUCHE gyorsfestő szakálra.

Ezen uj, kitünő készitmény. ltal képesitve vagyunk, az egészségre minden legkisebb hátrány nélkül s minden bőrpiszkitás mellőzésével, pillanatnyi rövid idő alatt a szakált állandóan szőke, világos barua, sötétbarna vagy feketére festhetni.

Festett hajminták a raktárban megtekinthetés végett ki vannak téve.

Kaphaté dobozokban 2 frtjával.

Kapható:

Török József budapesli gyógyszerész különlegességi főraktárának aradt fiókjában:

RING LAJOS

„Angyalhoz" czimzett gyógyszeztárában Aradon, Asztalos Sándor-utcza I. sz.

Megrendeléseknél kérjük a kivánt szint megjelölni, a gyorsfestésben gyakorolt todrászt ajánlhatunk. 12 4—12

Eladó

eper [szeder] fák.

Kiültetni valók mintegy

2000 darab

2—5 centimeter vastagok, alólirt bánhegyesi pusztáján kaphatók.

Bővebbet a tulajdonosnál **Aradon, Fábián-utcza 6-ik szám.**

124 4—6 **Korbuly György.**

„Nincs többé köhögés!"

Mell- és tüdőbaj ellen.

Dr. med. FÁYKISS

Szepesi Kárpáti növénykivonata.

1 üveg ára haszn. utasitással **75 kr. CZUKORKA** 1 dobozzal **35 kr.**, 1 csomag **20 kr. THEA** 1 csomaggal **50 kr.**, kis **25 kr.** Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használták **köhögés, rekedtség, katharus, hökhurut, náthaláz** (influenza) **szükmellüség, tüdő-gyulladás** stb. ellen. Eredetiben kapható **Fáykiss József „nagy Kristóf"-hoz** czimzett gyógyszertárában Budapesten, továbbá **Török József** gyógyszertárában, király-utcza 12. **Aradon**: Schäffer Adolf és Rozsnyay Mátyás gyógyszerész uraknál. 100 5—10

Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

2490 | 893. kh. sz. 144 1—3

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 3237/131 881. sz. a. kelt s a nagyméltóságu m. kir. Belügyminisztérium által 54186/884. szám alatt jóváhagyott szabályrendelet alapján a ház, kert, szőllő és föld birtokosok, és bérlők felhivatnak, hogy udvarukban kertjükben, szőlőjükben és tanya földjeiken található gyümölcs és diszfákról, bokrok és cserjékről a hernyófészkeket és pete gyürüket folyó évi Márczius hó 15-éig leszedessék és azokat tüz veszélyre alkalmat nem szolgáltató helyen elégessék; — tavasz és nyár folyama alatt mutatkozó hernyókat és hernyó hálókat leszedessék és elégessék.

Minden tulajdonos és bérlő felhivatik, hogy amennyiben szomszédja a fennebbi kötelezettségnek eleget nem tenne, azt a kapitányi hivatalnál bejelentse. A hivatkozott szabályrendelet 4 §-sa értelmében a rendes hernyózást mulasztó tulajdonosok vagy bérlők azon felül hogy az általuk elmulasztott munkálat az ő költségükre hivatalból fog elrendeltetni 25 frt erejéig, a bejelentést mulasztó szomszédok pedig 10 frt erejéig fognak az elkövetett kihágásért büntettetni.

A kártékony rovarokat pusztitó éneklő madarak kimélése különösen ajánltatik a lakosság figyelmébe.

Aradon, 1893. február 25-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

3101 | 893. 1—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter urnak 11731/1893 sz. a. kelt körrendelete nyomán ezennel közhirré tétetik hogy Pest-Pilis-Solt-kiskunvármegye terület kivételével az ország bármely helyéről származó rongyoknak forgalma az ország területén belül [Horváth-Slavon országok kivételével] megvan engedve.

Arad 1893. február 19-én.

A városi tanács.

3210 | 893. 152 1—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter ur 4152 | 893. sz. körrendelete nyomán ezennel közhirré tétetik, hogy az észak-német Hayden és hamburg-amerikai hajózási részvénytársaságon kivül a belga és német-alföldi vonalak társaságai is elhatározták, hogy az É. A. Egyesült államok által a bevándorlás ellen görditett akadályokkal szemben f. évi január 1-től kezdve a nevezett államokba csakis I. és II. osztályu utasokat szállitanak, a fedélközöni szállitást tehát melyet eddig majdnem kizárólag a kivándorlók vettek igénybe, beszüntetik.

Arad, 1893. február hó 25-én.

A városi tanács.

2618 | 893. 122 3—3

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. belügyministerinm 7923 | 1893. sz. a. kelt körrendelete nyomán ezennel közhirré tétetik, hogy a cholera behurczolásának meggátlása czéljából a Bosznia Herczegovina északi határán életbe léptetett óvrendszabályok oda módosittattak, hogy ezentul Doberlin, Siekovác, B. Brád, B. Sonnok és Brckán, mint egyelőre még fentartott vizsgálati állomásokon és csak a következő áruczikkek fognak orvosi vizsgálatnak alávettetni.

1. Budapestről származó rongyok ócska ruha és használt fehérnemü.

2. Péterváradról, Eszékről, Orsováról és Husiatyuból (Gácsországban) származó oly áruk, melyek a ragály terjesztésére alkalmasak. Ilyenekül mindazon áruk tekintendők, melyeket a ragályfogó tárgyak kiviteli tilalmára vonatkozólag m. é. november hó 19-én 91024 sz. a. kelt kórrendelet A. és B. pontjaiban felsorolt.

Arad, 1893. február hó 11-én.

A városi tanács.

11526. sz. M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré teszük, hogy a f. hó 18-án megjelent hirlapi 8461 számu hirdetményünk szerint a bameral-Moravicza és Fiume közöti forgalmi akadály folytán életbe léptetett 48 órai póthatáridő a felügyeleti hatóság részéről jóváhagyatott.

Budapest 1893. január hó 23-án.

A magy. kir. államvasutak. igazgatósága.

3102 | 893. 1—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter ur 11732/1893 sz. a. kelt körrendelete nyomán ezennel közhiré tétetik, hogy az osztrák csász. kir. kormány, a magyar korona országaiból származó rongyoknak, ocska ruházati czikkeknek, továbbá használt állapotban lévő fehér és ágynemüeknek Austriába való bevitele és átvitele iránt kibocsátott tilalmát visszavonta.

Ezen visszavonó rendelet következtében a magyar korona országaibol származó áruknak a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területére való bevitel és átvitele az osztrák hatóságok részéről már semmiféle korlátozás alá nem esik ugyan; a mennyiben azonban némely czikkeknek és nevezetesen a rongyoknak stb. bizonyos helyekről való szállitása a belföldi forgalomban külön kiadott rendeletek által bizonyos mérvben korlátozva lenne, a korlátozás önként érthetőleg az illető csikkeknek Ausztriába vagy a külföldre való szállitására is vonatkozik s ennélfogva az ily czikkek az illető helyekről szállitásra nem vehetők fel.

Arad 1893. február hó 18-án.

A városi tanács.

A legjobb ekék közzé tartoznak a mi

EGYETEMES EKÉINK

önvezetékkel, 3—7", 4—8" és 6—10" mély szántásra.

Ezen egészen vas és aczélból készült ekék bizonyára

a legtartósabbak s ezért a legolcsóbbak,

ne hiányozzanak tehát egyetlen gazdaságban sem, mert ezekkel az **egyenletes földmunkálat** legjobban érhető el.

Földek, melyek egyetemes ekékkel munkáltatnak, **jobb eredményt** szolgáltatnak, mert a mélyebb szántás által **gyomok kipusztittatnak** a talaj pedig teljesen porhanyitva és keverve lesz.

Hogy minden gazda megszerezhesse ezen egyetemes ekéket, azokat

3— 7" mély szántásra	Buda-pesten	31 forintba	
4— 8" „ „		32 „	
6—10" „ „		33 „	számitva szállitjuk.

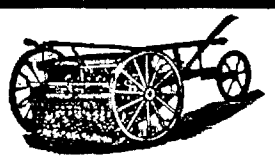

A vetési idényhez kitünőknek bizonyult

SORVETŐGÉPEINKET

ajánljuk és pedig könnyü és középminőségü talajhoz

NE jegyüeket meritő-kerékrendszerre

13 soros 215 forint, 15 soros 235 forint, 17 soros 260 forint; nehéz talajok részére

az NH jegyüeket meritő-kerékrendszerre

13 soros 235 forint, 15 soros 255 forint, 17 soros 280 forint; hegyes és lejtős vidékek részére

a BD jegyüeket amerikai csigarendszerre

13 soros 235 forint, 15 soros 255 forint, 17 soros 290 forint.

Lóher-vetőkészülék mindegyik fajtához alkalmazható.

Képes árjegyzékkel kivánatra szivesen szolgálunk.

UMRATH és TÁRSA mezőgazdasági gépgyára

BUDAPEST, Váczi-körut 60. sz.

107 3—15

Nyomatja és kiadja az „Aradi nyomdatarsasag" könyvnyomdája